

Houten, april 2024

Aan het College van Burgemeester en Wethouders en de leden van de gemeenteraad van Houten.

Geacht College en geachte leden van de Raad,

Naar aanleiding van het verslag van het Burgerberaad Energie 2040 “Kompass voor energieneutraal 2040” vragen de gezamenlijke maatschappelijke initiatieven van de Energietafel Houten uw aandacht voor het volgende. We zijn positief over de brede maatschappelijke discussie die het Burgerberaad heeft opgeleverd, de grote betrokkenheid en inzet van de deelnemers en de constructieve voorstellen waarop voortgebouwd kan worden in het verslag. Bij vrijwel alle voorstellen is een concrete rol voor ons voorzien. We zijn graag bereid deze rol op te pakken. Dit geldt ook voor het bijdragen aan de uitwerking van het Energieplan. De opstelling van dit plan is cruciaal voor de energietransitie in Houten. Daarom willen we, op basis van onze ervaring in de afgelopen jaren, in deze brief enige kanttekeningen plaatsen bij het rapport van het Burgerberaad en concrete adviezen aanreiken voor het vervolgproces zodat de doelstelling Energieneutraal in 2040 ook daadwerkelijk kan worden bereikt. We bieden hiermee tevens aan om de kennis, expertise en organisatiekracht die in Houten op dit gebied beschikbaar is, te mobiliseren en samen met de gemeente in te zetten.

Onze voornoemde kanttekeningen richten zich vooral op de volgende punten:

- *Maken we onze doelstelling “Ergieneutraal in 2040” wel waar?*
In de adviezen ligt de focus bij de opwek van duurzame energie vrijwel uitsluitend op zonnepanelen en blijft de mogelijke bijdrage van wind geheel onbesproken. De grote problemen op het elektriciteitsnet (congestie) worden niet genoemd. Bedrijven in Houten worstelen nu al met serieuze netproblemen en grote zonneprojecten krijgen geen aansluiting of dreigen te kostbaar te worden. Ook is een aantal van de gesuggereerde technische oplossingen nog prematuur of onrealistisch. Wij denken daarom, dat de adviezen niet voldoende zijn om de doelstelling te halen. We vinden dat onderzocht moet worden wat de gevolgen van deze en andere risico's zijn voor het halen van de doelstelling en dat er zo nodig aanvullende beleidsmaatregelen moeten worden voorbereid.
- *Dreigende vertraging.*
De ingebouwde planning van diverse acties leidt tot een langzame start, terwijl de doelstelling al 5 jaar oud is en er juist al veel gaande is. Wij vinden dat we inwoners en bedrijven niet weer jaren in onzekerheid kunnen laten. Het grote risico hiervan is dat deze afhaken of kiezen voor individuele oplossingen (bijvoorbeeld warmtepompen) die potentieel leiden tot de (financiële) onmogelijkheid van collectieve oplossingen (bijv. met Warmte Koude opslag en warmtenetten). Er moet veel meer gebruik worden gemaakt van en ondersteuning worden geboden aan de al lopende initiatieven bij de maatschappelijke initiatieven en deze moeten in de planning worden meegenomen.
- *Ontbreken van het bedrijfsleven.*
In het rapport ontbreekt de rol van het energiegebruik van de bedrijven (meer dan 50%), maar ook hun potentiële bijdrage aan de verduurzaming. Ook ten aanzien van vervoer zijn

geen gedetailleerde adviezen geformuleerd. Hiermee blijven belangrijke onderdelen van de energietransitie in Houten onderbelicht of geheel buiten beschouwing.

- *Energietransitie is vooral een sociale transitie.*

In het rapport is veel aandacht voor informatie en communicatie vanuit de gemeente. Gebleken is echter dat dit vaak onvoldoende is om mensen (en ondernemers) echt in beweging te krijgen en soms zelfs contraproductief uitwerkt, wanneer mensen door de bomen het bos niet meer zien. Te weinig komt naar voren dat de energietransitie vooral een sociale transitie is, waarbij een gemeenschappelijke visie en doelstellingen, draagvlak en eigenaarschap, direct en persoonlijk contact, concrete ondersteuning en begeleiding cruciaal zijn. De maatschappelijke initiatieven hebben op dit vlak in de afgelopen jaren grote resultaten bereikt. Zo is een groot deel van de opwek van duurzame energie (zonnepanelen, windpark Houten, zonnevelden en zonnedaken) door of met hen gerealiseerd, zijn duizenden bewoners in beweging gebracht om aan de slag te gaan met verduurzamen, is veel ervaring opgedaan met bewustwording, energiebesparing én zijn door gezamenlijk inkoopprojecten veel woningen daadwerkelijk verduurzaamd, zijn er wijkinitiatieven gestart voor collectieve warmteprojecten en worden op bedrijventerreinen knelpunten in de energievoorziening gezamenlijk aangepakt via Energie Hubs. De maatschappelijke initiatieven vertegenwoordigen en verenigen vele bewoners en bedrijven uit de hele gemeente en zijn daarom bij uitstek in staat om te zorgen voor dit maatschappelijke draagvlak voor de energietransitie.

- *Een effectieve aanpak vraagt om samenhang*

Er ontbreekt een duidelijke analyse, samenhang en visie op de realisatie van de voorstellen op het gebied van opwek, besparing en warmte in Houten. Het blijft zo onduidelijk waar maatregelen elkaar kunnen versterken en waar deze contraproductief zijn en elkaar mogelijk tegenwerken. Bovendien vragen veel voorstellen nog onderzoek en is hun potentie en relevantie nog onduidelijk. Het risico is onzekerheid bij de inwoners en bedrijven, verlies van draagvlak en vertrouwen en inefficiënte inzet van middelen en menskracht.

Naar een Energieplan 2025-2040

Als maatschappelijke initiatieven hebben we ons gecommitteerd aan de doelstelling om in 2040 in Houten energieneutraal te zijn. We beseffen dat de energietransitie nog jaren een van de grote uitdagingen voor gemeente Houten is en een versterking van onze gemeenschappelijke inzet vereist. Het vraagstuk is complex en vraagt om gelijktijdige inzet op verschillende, vaak samenhangende deelterreinen zoals besparing, opwek, opslag en warmte en om sterke betrokkenheid en mede-eigenaarschap van de lokale inwoners, bedrijven en instellingen. Tegelijkertijd zijn er nu al grote knelpunten, zoals de congestie op het elektriciteitsnet, wettelijke beperkingen en de financiering. Potentieel ligt maatschappelijke verdeeldheid, onrechtvaardigheid en het niet halen van de doelen op de loer. Ook de bestaande gemeentelijke plannen kennen voor een deel dezelfde tekortkomingen als bovenvermeld. Daarom is de opstelling van een nieuw Energieplan in 2025 cruciaal voor de toekomst van de energietransitie in Houten. Met het oog hierop geven we de volgende adviezen:

1. Zorg voor een **samenhangend en alomvattend** nieuw Energieplan 2025-2040, met aandacht voor de sociale transitie, de rollen van de stakeholders, planning, budget, monitoring en rapportage, waarvan ook de nieuwe lokale Warmte Transitievisie integraal onderdeel

uitmaakt. In het Energieplan dient het geheel aan opgaven en uitdagingen op een planmatige, realistische, efficiënte en integrale wijze te worden uitgewerkt en dient optimaal gebruik te worden gemaakt van de expertise en ervaring in de Houtense samenleving. Wij willen dan ook concreet bijdragen aan het maken en schrijven van dit plan.

2. Zorg voor een **slagvaardige projectorganisatie** voor de energietransitie zodat de continuïteit tot 2040 is verzekerd en het beleid op integrale, efficiënte en programmatische manier kan worden uitgevoerd en de gemeente ook daadwerkelijk de regisseursrol kan vervullen die in dit proces van haar wordt verwacht (als voorbeeld denken wij aan een projectorganisatie zoals bij de bouw van Houten-Zuid).
3. Zorg (en dat kan reeds nu!) voor een structurele verankering van de lokale kennis en expertise in de beleidsontwikkeling en -uitvoering van de gemeente door de instelling van een **Adviesraad Energietransitie**, vergelijkbaar met de Adviesraad Sociaal Domein.
4. **Benut de Maatschappelijke Initiatieven nog meer!** Als maatschappelijke initiatieven zijn we in de afgelopen jaren de motor van de energietransitie in Houten geweest. We willen deze rol voortzetten en bieden van onze kant aan om de kennis, expertise en organisatiekracht die in Houten beschikbaar is te mobiliseren en die in goede samenwerking met de gemeente in te zetten. Wij, vertegenwoordigers van bewoners en bedrijven, willen onze onderlinge samenwerking daartoe versterken, zodat menskracht en middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Ondersteun ons in onze rol en zie ons als partners!

We zijn graag bereid om de inhoud van deze brief nader toe te lichten en met u in gesprek te gaan over de invulling en uitwerking van het nieuwe Energieplan.

Met vriendelijke groet,

Coöperatie Duurzaam Eiland

Voorzitter Bert Smit

Stichting Energierijk Houten

Voorzitter Ronald Gorter

Duurzaamheidsfonds Houten

Voorzitter Ernst van Zijl

Coöperatie Opgewekt Houten

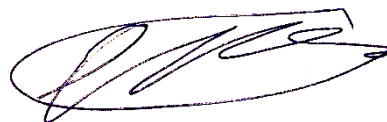
Voorzitter Geert Gerritse

Impact Houten

Voorzitter Joost Uytewaal

i.o.

Wilko Kistemaker